

متن پرسش

سلام علیکم: فرموده اید عقل توانایی تشخیص حقایق بر اساس استتلال است. چند سوال داشتم: آیا کارایی عقل فقط در همین که تعریف نموده اید خلاصه می شود یا از عقل استفاده درست و یا تادرست دیگه ای می شود کرد؟ مثلاً کسی که تخصص تعمیر ماشین را فرا گرفته یا کسی که رانندگی می کند از عقل استفاده می کند؟ یا قوه دیگر؟ یا کسی که تفکر منفی دارد و از فکرش در جهت گناه استفاده می کند چه؟ از عقلش استفاده منفی کرده یا اصلاً از عقل استفاده نکرده؟ ۲. سرچشمه همه تفکرها (چه مثبت چه منفی) همان عقلی است که تعریفش بیان شده؟ ۳. امام حسین فرمودند عقل با پیروی از حق کامل می شود. آیا می شود نتیجه گرفت که عقل هم تشکیکی است؟ ۴. در قرآن داریم قلب انسان دارای فهم است قلب با استفاده از عقل حقایق را می فهمد یا مستقل از عقل حقایق را می فهمد یا بعضی موارد همزمان از عقل و قلب در جهت استفاده برای فهم حقایق استفاده می شود؟
تشکر

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: عقل به خودی خود برای تشخیص حقیقت کافی نیست بلکه اگر انسان حقیقتاً اراده کرده باشد که مطابق فطرت خود حقیقت را بیابد، عقل به او کمک می کند و به همین جهت امیرالمؤمنین «علیه السلام» می فرمایند: «كَمْ مِنْ عَقْلٍ أَسِيرٍ تَحْتَ هَوَى أَمِيرٍ» [۱] چه بسیار عقلهایی که زیر فرمان هوس اسیر هستند. و در همین رابطه قرآن در آیهی ۴۶ سورهی حج منفرماید: «أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونُ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا» آیا منکران حقیقت نبوی در زمین سیر نکرده اند و سرنوشت منکران نبوت را ملاحظه نکرده اند تا در اثر آن سیر، قلبهایی پیدا کنند که به کمک آن قلب، تعقل کنند و گوشهایی به دست آورند که به کمک آنها حق را بشنوند؟ بنابراین اگر عقلی در ذیل قلب قرار گیرد، درست قضاوت می کند و این عقل چنانچه به قرآن و روایت رجوع کند، مطلوب خود را در بین آن دو نور مقدس می یابد. موفق باشید

